

13 EKİM

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DÜNYA AFET RİSKLERİNİN AZALTILMASI GÜNÜ

Afetlerde risk azaltımı, afet nedenlerini analiz etme ve azaltmaya yönelik sistematik çalışmaları kapsayan bir kavramdır. Tehlikelere maruz kalmanın, incinebilirlik nedenlerinin azaltılması, yerleşim yerlerinin ve çevrenin yönetimi, olaylara hazırlık ve erken uyarı sistemleri geliştirilmesi gibi uygulamalar afetlerde risk azaltımı çalışmaları arasında yer almaktadır. Afetlerde risk azaltımı, afet yönetimi, afetlere hazırlık gibi disiplinleri içinde barındırmakta ve sürdürülebilir gelişmenin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Ülkeler çapında gelişme sağlanabilmesi ve sürdürülmesi afet risklerinin azaltılması ile mümkündür. Bu nedenle afetlerde risk azaltımı çalışmaları toplumun her kesimini, kamu ve özel sektörün tüm birimlerini içermektedir.¹

Doğal afetlerden her gün daha fazla sayıda insanın etkilenmesi, devlet kurumları ve diğer kuruluşlarda afetlere dirençli toplumlar oluşturma ve afet risklerini azaltma konusunda farkındalığı ve girişimleri artırmıştır. Bu çalışmaları desteklemek ve koordine etmek amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından Afet Zararlarının Azaltılması Uluslararası Stratejisi (UNISDR) kurulmuştur. Birleşmiş Milletler, 1989 yılından bu yana Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Günü aracılığıyla insanların afetler konusundaki risklerini azaltmada nasıl harekete geçecekleri konusunda farkındalıklarını artırmayı amaçlamaktadır.²

Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Günü kapsamında 4 yıldır yürütülmekte olan “Harekete Geç” kampanyasının teması 2011 yılındaki “Gençler ve Çocuklar”, 2012 yılında “Kadınlar”, 2013 yılında “Yeti Yitimi Olan Bireyler” iken, kampanyanın son yılı olan 2014 yılının teması “Yaşlı Bireyler” olarak belirlenmiştir. Yaşlı bireylerde afetlere hazırlık yönünden daha iyi bir risk analizi ve planlama yapılmasını, ihtiyaçların ve deneyimlerin değerlendirilmesini amaçlayan araştırma ve çalışmalar yürütülmektedir.³

Dünya nüfusu son yüzyıl içinde dört kat katlanarak 7 milyara ulaşmıştır. Bu nüfusun %11’ini yaşlı bireyler oluşturmaktadır. 2050 yılında bu sıklık %22’yi bulacak ve dünya üzerindeki yaşlı nüfus 2 milyara ulaşacaktır. Günümüzde yaşlı nüfusun %60’ı gelişmiş ülkelerde yaşamaktadır ve bu sıklık 2050 yılında %80’e ulaşacaktır.³ Yaşlı bireyleri afetlerde incinebilir kılan pek çok neden mevcuttur. Çoğunlukla birden fazla kronik hastalığa sahip durumdadırlar. Sahip oldukları kronik hastalıklar ve bağışıklık sistemlerindeki zayıflama nedeniyle başta bulaşıcı hastalıklar olmak üzere diğer bir çok hastalığı da duyarlı durumdadırlar. Hastalıklardaki artışa bağlı olarak %51,1’i üç ya da daha fazla reçeteli ilaç kullanmaktadır ve medikal tedavideki aksaklıklar ölümcül tehlikelere yol açabilmektedir. İstemsiz kilo kaybı, kas güçsüzlüğü, yürüme hızında yavaşlama, tükenmişlik ve düşük fiziksel aktivite nedeniyle “kırılgan”/“incinebilir” durumdadırlar. Görme, işitme ve hafıza fonksiyonlarındaki kayıplar, yalnız yaşama, okuryazarlık seviyesindeki düşüklük, bakım alma ihtiyacı duyma, değişikliklere duyarlı olma gibi pek çok tıbbi ve sosyal neden afetlerde yaşlı nüfusu incinebilir kılmaktadır. Katrina kasırgasının görüldüğü bölgede nüfusun %15’ini yaşlı bireyler oluştururken, kasırgaya bağlı ölümlerin %73’ünü yaşlıların oluşturduğu görülmüştür.³

Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen Hükümetlerarası *İklim Değişikliği* Paneli’nin (IPCC) raporuna göre küresel ısınma ve iklim değişikliklerine bağlı olarak büyük afetlerde artış görüleceği tahmin edilmektedir. Küresel afet riskindeki artışa paralel olarak, afetten etkilenen incinebilir bir grup olan yaşlı nüfustaki artış afet yönetimine ilişkin planlamaların her basamağında göz önünde bulundurulmalıdır. Yaşlı popülasyon için afetlerde risk azaltımının sağlanması yaşlılar için tehlike ve incinebilirliklere bir arada müdahale edilmesiyle mümkün olabilecektir.⁴

¹ [İnternet] <http://www.unisdr.org/who-we-are/what-is-drr>. Erişim:02.10.2014

² [İnternet] <http://www.unisdr.org/who-we-are/history>. Erişim:02.10.2014

³ [İnternet] <http://www.unisdr.org/we/campaign/iddr>. Erişim:02.10.2014

⁴ Gibson M, Hayunga M. We can do better, Lessons learned for protecting older persons in disaster, The AARP Public Policy Institute Publications, 2006. [İnternet] <http://assets.aarp.org/rqcenter/il/better.pdf>. Erişim:21.09.2014.